

Wyrok z dnia 5 kwietnia 2005 r.

I UK 372/04

1. Przepis art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267) miał zastosowanie do ubezpieczonych którzy, stosownie do art. 81 ust. 1 tej ustawy, nabyli prawo do zasiłku chorobowego według zasad obowiązujących przed jej wejściem w życie.

2. Trzymiesięczny termin, o którym mowa w art. 43 powołanej ustawy obejmuje pełne miesiące kalendarzowe i do jego obliczania nie ma zastosowania art. 112 k.c.

3. Okres, za który ubezpieczony niezdolny do pracy z powodu choroby zachowuje prawo do wynagrodzenia na podstawie art. 92 k.p. wlicza się do okresu pobierania zasiłku chorobowego, o którym mowa w art. 43 powołanej ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r.

Przewodniczący SSN Maria Tyszel, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Barbara Wagner (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 kwietnia 2005 r. sprawy z wniosku Krzysztofa T. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o wysokość świadczenia, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 11 kwietnia 2003 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2003 r. [...] oddalił apelację Krzysztofa T. od wyroku Sądu Rejono-

wego dla Krakowa - Nowej Huty - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 21 października 2002 r. [...], oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K. z dnia 24 kwietnia 2002 r. w przedmiocie podstawy wymiaru zasiłku chorobowego w okresie od 21 lutego 2000 r. do 14 lipca 2000 r. oraz świadczenia rehabilitacyjnego.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i ich prawna ocena. Krzysztof T. był niezdolny do pracy w okresie od 6 lipca 1999 r. do 5 listopada 1999 r. Podstawę wymiaru przysługującego mu zasiłku chorobowego stanowiła kwota 18.934,67 zł obliczona według zasad określonych ustawą z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm., powoływana dalej jako „ustawa zasiłkowa”). Ponownie stał się niezdolny do pracy od dnia 17 stycznia 2000 r. Do 20 lutego 2000 r. pobierał wynagrodzenie od pracodawcy, zaś od 21 lutego 2000 r. wypłacany przez organ rentowy zasiłek chorobowy. Podstawa wymiaru tego zasiłku została wyliczona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na nowo i wynosiła 11.979 zł. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia organ rentowy powołał art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. Nr 60, poz. 636 ze zm., powoływanej dalej jako „ustawa”). Kwotę tę przyjął również do wyliczenia świadczenia w okresie od 17 stycznia 2000 r. do 20 lutego 2000 r. pracodawca wnioskodawcy - „F.” Spółka z o.o. z siedzibą w N.

W ocenie Sądu Rejonowego w Krakowie, wedle art. 81 ust.1 ustawy zasiłki chorobowe, do których prawo powstało przed wejściem w życie powołanej ustawy, wypłaca się w wysokości i na zasadach oraz w trybie określonych w przepisach dotychczasowych za cały okres nieprzerwanej niezdolności do pracy. Zasada ta ma również zastosowanie do świadczeń rehabilitacyjnych. Jeżeli zatem prawo do zasiłku powstało przed dniem 1 września 1999 r. (przed dniem wejścia w życie ustawy), to zasiłek wypłacany jest na zasadach dotychczasowych - czyli określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Sąd wywodził *a contrario*, że jeżeli prawo do zasiłku powstało po dniu 1 września 1999 r., to brak jest podstaw do stosowania dotychczasowego trybu i zasad wypłacania oraz naliczania zasiłku chorobowego. Do Krzysztofa T. mają zatem zastosowanie przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r., albowiem rozpoczął on pobieranie zasiłku od 21 lutego 2000 r., to jest od momentu,

gdy już prawie przez sześć miesięcy obowiązywała nowa ustawa. Należało wobec tego ponownie, według nowych zasad, wyliczyć przysługujące mu świadczenie. Zdaniem Sądu, art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. ma zastosowanie tylko wówczas, gdy pierwsze i ponowne prawo do zasiłku chorobowego powstało po dniu 1 września 1999 r. Gdyby jednak nawet było przeciwnie, to i tak w okolicznościach faktycznych sprawy przepis ten nie znalazłby zastosowania. Zasiłek chorobowy był bowiem wypłacany Krzysztofowi T. przez organ rentowy od 21 lutego 2000 r., to jest po upływie trzech miesięcy od zakończenia prawa do poprzedniego zasiłku chorobowego. Przepis art. 43 ustawy zasiłkowej stanowi o „prawie do zasiłku chorobowego”, a nie o „okresie zasiłkowym”.

Sąd Okręgowy podzielił pogląd i argumentację Sądu pierwszej instancji. Uznał, że w sprawie ma zastosowanie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r., albowiem kolejna niezdolność Krzysztofa T. powstała w czasie obowiązywania tej właśnie ustawy.

Krzysztof T. zaskarżył ten wyrok kasacją. Wskazując jako podstawę kasacji naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa - poprzez „jego błędną wykładnię”, oraz art. 81 ust. 1 powołanej ustawy - poprzez „jego niewłaściwe zastosowanie”, jego pełnomocnik wniósł o „uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania”, a także o „zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego wg norm przepisanych”. Jego zdaniem, rozpoznanie kasacji uzasadnia potrzeba wykładni art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa „w kontekście przepisów intertemporalnych tej ustawy”. Wątpliwości budzi również sposób rozumienia pojęcia „miesiąc kalendarzowy”, o którym stanowi powołany przepis. Według niego, interpretacja tego pojęcia zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego określonymi w Tytule V Księgi pierwszej „prowadzić może do zupełnie odmiennych wniosków niż wynik wykładni językowej, iż miesiąc kalendarzowy to pełny miesiąc liczony od pierwszego do ostatniego dnia danego miesiąca.” Ponadto, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a mianowicie czy „art. 43 ustawy znajdzie zastosowanie tylko w przypadkach, gdy zarówno pierwsze jak i ponowne prawo do zasiłku chorobowego powstało po dniu 1.09.1999 r. Jak zakwalifikować zatem można stan faktyczny, gdy prawo do ‘pierwszego’ zasiłku po-

wstało przed dniem wejścia w życie ustawy zasiłkowej z 1999 r. i trwało nadal po tym dniu, zaś ponowne prawo do zasiłku chorobowego powstało po przerwie w jego pobieraniu krótszej niż trzy miesiące kalendarzowe?” Wyjaśnienia wymaga także kwestia „czy okres wynagrodzenia gwarancyjnego z art. 92 k.p. w kontekście art. 12 ust. 1 zdanie drugie ustawy zasiłkowej jest, czy nie jest przerwą w pobieraniu zasiłku chorobowego”.

W uzasadnieniu kasacji pełnomocnik skarżącego podniósł, że pogląd Sądu odnośnie do zastosowania w sprawie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. jest błędny. Przepis ten znajduje się w rozdziale 13 ustawy, wśród przepisów przejściowych i końcowych. Reguluje kwestię prawa intertemporalnego. Dotyczy zasiłków chorobowych, do których prawo powstało przed dniem 1 września 1999 r. i trwa na dotychczasowych zasadach przez cały okres nieprzerwanej niezdolności do pracy. Reguła wyrażona w art. 81 ust. 1 ustawy miała zastosowanie do skarżącego jedynie w okresie pobierania zasiłku z tytułu niezdolności do pracy w okresie od 1 czerwca 1999 r. do 5 listopada 1999 r. Następnie Krzysztof T. podjął pracę, a zatem okres niezdolności do pracy został przerwany. Kolejna niezdolność do pracy powstała od dnia 17 stycznia 2000 r., w czasie obowiązywania nowej ustawy. Wobec tego, nie należało stosować, chociażby *a contrario*, przepisów intertemporalnych ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. Sytuacja prawna skarżącego nie dotyczyła bowiem „okresu niezdolności do pracy powstałego przed 1.09.1999 r. i trwającego nieprzerwanie dalej”. Właściwą podstawą prawną rozstrzygnięcia był natomiast art. 43 ustawy. Wedle tego przepisu, w razie ponownego powstania prawa do zasiłku chorobowego, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego oblicza się na nowo tylko wtedy, jeżeli przerwa między okresami jego pobierania trwała co najmniej trzy miesiące kalendarzowe. Gdy przerwa ta jest krótsza od tego okresu, to nie oblicza się na nowo podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, lecz należy przyjąć podstawę ustaloną przy poprzedniej niezdolności do pracy. Jego zdaniem, bez znaczenia jest okoliczność, że poprzedni okres zasiłkowy rozpoczął się w czasie obowiązywania ustawy z 1974 r. Żaden przepis intertemporalny ustawy z 1999 r. nie wyłącza ani wprost, ani w sposób dorozumiany, stosowania art. 43. W ocenie pełnomocnika skarżącego, niezasadny jest pogląd Sądu, zgodnie z którym, prawo do zasiłku powstało ponownie dopiero po 3 miesiącach i 16 dniach od dnia ustania poprzedniej niezdolności do pracy. Artykuł 43 ustawy zasiłkowej stanowi bowiem o przerwie w pobieraniu zasiłku, a nie o przerwie w niezdolności do pracy. Wobec tego, konieczne jest rozstrzygnięcie czy okres

pobierania wynagrodzenia z art. 92 k.p. „na początku drugiej niezdolności do pracy jest, czy nie jest przerwą w pobieraniu zasiłku chorobowego”. Według niego, wykładnia literalna art. 3 ustawy zasiłkowej nakazuje przyjąć, że okres pobierania wynagrodzenia gwarancyjnego stanowi przerwę w pobieraniu zasiłku. Z drugiej jednak strony, mając na uwadze art. 12 ust. 1 zdanie drugie ustawy, wedle którego okres pobierania wynagrodzenia gwarancyjnego wlicza się do okresu pobierania zasiłku chorobowego, należałoby wywodzić, że określenia „okres pobierania zasiłku” i „okres niezdolności do pracy” mogą być używane zamiennie.

Jego zdaniem, ustawodawca w art. 43 „świadomie powołuje się na termin liczony w miesiącach kalendarzowych”. Określenia tego nie należy utożsamiać z „terminem oznaczonym w miesiącach” i sposobem jego liczenia, o którym stanowi art. 112 k.c. Poprzedni zasiłek chorobowy skarżący pobierał do dnia 4 listopada 1999 r. Przy założeniu, że okresu pobierania wynagrodzenia gwarancyjnego nie wlicza się do przerwy w pobieraniu zasiłku chorobowego, a także uwzględnieniu okoliczności, że prawo do zasiłku chorobowego powstało w dniu 21 lutego 2000 r., prawidłowo obliczona przerwa między okresami pobierania zasiłku chorobowego trwała jedynie dwa miesiące kalendarzowe. Ponieważ przerwa ta była krótsza niż trzy miesiące kalendarzowe, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego należało ustalić wedle reguł wynikających z art. 43 ustawy zasiłkowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Krzysztof T. stał się niezdolny do pracy 6 lipca 1999 r., w czasie obowiązywania ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Jego niezdolność do pracy trwała nieprzerwanie do 5 listopada 1999 r. Ustała więc po wejściu w życie ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (co - zgodnie z jej art. 86 - nastąpiło 1 września 1999 r.). Ponowna niezdolność skarżącego do pracy powstała 17 stycznia 2000 r. Na tle tego nieskomplikowanego stanu faktycznego wyłoniło się kilka, mniej lub bardziej istotnych, natury mniej lub bardziej ogólnej, zagadnień prawnych.

Według art. 81 ust. 1 ust. 1 ustawy, zasiłki chorobowe, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy, wypłaca się w wysokości, na zasadach i w trybie określonych w przepisach dotychczasowych, za cały okres nieprzerwanej

niezdolności do pracy. Organ rentowy i Sądy prawidłowo przyjęły, że do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego za okres pierwszej niezdolności skarżącego do pracy, trwającej od 6 lipca do 5 listopada 1999 r., miały zastosowanie przepisy ustawy dotychczasowej, tj. ustawy z 17 grudnia 1974 r. Zresztą Krzysztof T. nie kwestionował rozstrzygnięcia w tym zakresie.

Zasadnicze wątpliwości związane są z wykładnią art. 43 ustawy. Przepis ten (w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2004 r.) stanowi, że podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków, „zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju”, przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe. W wersji pierwotnej zredagowany był on nieco odmiennie, łącząc obliczenie podstawy wymiaru zasiłku na nowo z ponownym powstaniem prawa do zasiłku chorobowego, jednakże przy zachowaniu trzymiesięcznej przerwy między okresami pobierania świadczenia.

Problem pierwszy ma znaczenie przejściowe i sprowadza się do odpowiedzi na pytanie czy art. 43 ustawy ma zastosowanie tylko wtedy, gdy zarówno pierwsza jak i ponowna niezdolność ubezpieczonego do pracy (prawo do zasiłku chorobowego) powstały po 1 września 1999 r., jak twierdzą Sądy i organ rentowy, czy także wówczas, gdy pierwsza niezdolność do pracy (prawo do zasiłku chorobowego) powstała przed 1 września 1999 r. - w czasie obowiązywania ustawy dotychczasowej, zaś druga po tej dacie, tj. w okresie obowiązywania ustawy nowej. Przyjęta w art. 43 ustawy konstrukcja ustalania podstawy wymiaru zasiłku na nowo nie stanowi *novum* legislacyjnego. Wprawdzie w ustawie z 17 grudnia 1974 r. nie było przepisu o podobnej treści, ale znalazł się on w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 lutego 1995 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru i obliczania zasiłków z ubezpieczenia społecznego (Dz.U. Nr 19, poz. 95), wydanym na podstawie upoważnienia zawartego w jej art. 13. Zgodnie z § 14 tego aktu, w razie ponownego powstania prawa do zasiłku chorobowego (a także innych), zasiłek oblicza się na nowo, jeżeli przerwa między okresami jego pobierania trwała co najmniej jeden miesiąc kalendarzowy, gdy podstawę wymiaru świadczenia stanowiło przeciętne wynagrodzenie miesięczne z okresu 6 miesięcy, lub trzy miesiące kalendarzowe, gdy podstawę stanowiło przeciętne wynagrodzenie za okres 12 miesięcy. Celem art. 43 ustawy jest (a § 14 rozporządzenia - była) „aktualizacja”, czy też „urealnienie”, wysokości świadczenia z ubezpieczenia społecznego (zasiłku chorobowego) w relacji do wynagrodzenia za pracę (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia

12 lutego 2004 r., II UK 235/03, OSNP 2004 nr 20, poz. 355). Jest to cel zgodny z funkcją zasiłku tego rodzaju. Choroba przejściowo uniemożliwia pracownikowi zarobkowanie, a zasiłek chorobowy zastępuje utracone z tej przyczyny wynagrodzenie za pracę. Ustawa z 25 czerwca 1999 r., uwzględniając przedmiot regulacji, jest nie tylko „następczynią”, ale i „kontynuatorką” ustawy z 17 grudnia 1974 r. Wynika stąd pewna ciągłość stosunków ubezpieczenia. Brak przepisu przejściowego nie może przeto prowadzić do sytuacji, w której pewna grupa ubezpieczonych zostałaby wyłączona spod jakiegokolwiek regulacji obowiązującej, pomimo zmiany stanu prawnego, nieprzerwanie. Skoro po 1 września 1999 r. nie można stosować § 14 rozporządzenia, wobec utraty mocy obowiązującej tego przepisu, to należy stosować obowiązujący art. 43 ustawy. Trzeba wobec tego przyjąć, że art. 43 ustawy ma zastosowanie nie tylko do ustalania podstawy wymiaru zasiłków chorobowych pobieranych na podstawie przepisów ustawy, ale także wówczas, gdy następujące po sobie okresy pobierania zasiłku chorobowego przypadają na czas obowiązywania ustaw dotychczasowej oraz nowej.

Kwestia druga, to sposób liczenia trzymiesięcznego terminu wyznaczającego przerwę między upływem poprzedniego okresu pobierania zasiłku chorobowego i rozpoczęciem okresu kolejnego (następnego). Zdaniem Sądów i organu rentowego, termin ten powinien być liczony *a momento ad momentum*, tj. wedle zasad określonych w art. 112 k.c. Skoro więc poprzedni okres pobierania zasiłku ustał 5 listopada 1999 r., to trzymiesięczny termin, o którym mowa w art. 43 ustawy, kończy się 5 lutego 2000 r. Natomiast zdaniem pełnomocnika skarżącego, okres ten powinien obejmować pełne trzy miesiące kalendarzowe. Uplýwałby przeto ostatniego lutego 2000 r.

Przepisy ustawy ustanawiają terminy liczone w dniach (np. art. art. 4, 7, 8), w miesiącach (np. art. art. 7 pkt 2, 11 ust. 5), w miesiącach kalendarzowych (np. art. art. 36, 37), w latach (np. art. 4 ust. 3 pkt 3). Niektóre z nich określają także sposób ich liczenia. I tak np. według art. 11 ust. 5 ustawy, „przy ustalaniu prawa do zasiłku chorobowego” lub „jego wysokości” miesiąc liczony jest jako trzydzieści dni. W art. 43 ustawy użyto pojęcia „miesiąc kalendarzowy”. Termin ten służy innym celom niż termin miesięczny wyznaczony w art. 11 ust. 5. Ustanowiony został dla obliczenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Podstawę tę stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pracę z okresu poprzedzającego powstanie prawa do zasiłku. Wynagrodzenie za pracę wypłacane jest zawsze co najmniej raz w miesiącu (art. 85

§ 1 k.p.), z reguły z dołu (art. 85 § 2 k.p.). Termin wyznaczony do „korekty” podstawy wymiaru świadczenia odpowiada zatem, co do zasady, trzem cyklom obrachunkowym wysokości wynagrodzenia. Zważywszy funkcję art. 43 ustawy, o której była już mowa wyżej, taka korelacja między okresami, za które przysługuje wynagrodzenie za pracę i okresami przerw w prawie do zasiłku chorobowego, jest w pełni uzasadniona. Nadto, „miesiąc” i „miesiąc kalendarzowy” - to dwa różne określenia języka prawnego. Zgodnie z zakazem wykładni synonimicznej nie można nadawać im znaczenia tożsamego. Nie zachodzą zaś żadne okoliczności szczególne, które usprawiedliwiłyby odstępianie od tego zakazu. Wniosek stąd, że okres trzech miesięcy kalendarzowych przewidziany w art. 43 ustawy, to okres obejmujący pełne kolejne nazwane miesiące, stanowiące trzy dwunaste części roku kalendarzowego. (Można tu dostrzec pewną analogię ze sposobem liczenia miesięcznych okresów wypowiedzenia umowy o pracę).

Kolejne zagadnienie wiąże się z ustaleniem daty rozpoczęcia okresu pobierania zasiłku z tytułu ponownej niezdolności do pracy. W art. 43 ustawy na określenie terminów końcowego i początkowego wyznaczających długość przerwy uzasadniającej ustalenie podstawy wymiaru zasiłku na nowo, użyty został zwrot „okres pobierania zasiłków”. Sądy wywiodły stąd (choć błędnie przyjęły, że w art. 43 mowa jest w tym kontekście o „prawie do zasiłku chorobowego”, bo nie jest), iż dla liczenia przerwy nie mają znaczenia terminy ustania poprzedniej i powstania ponownej niezdolności do pracy. Wobec tego, choć niezdolność Krzysztofa T. do pracy powstała 17 stycznia 2000 r., prawo do zasiłku nabył on dopiero 21 lutego 2000 r. W okresie wyznaczonym tymi datami przysługiwało mu bowiem prawo do wynagrodzenia na podstawie art. 92 k.p. Innego zdania był pełnomocnik skarżącego, twierdząc, że Krzysztof T. nabył prawo do zasiłku chorobowego z dniem powstania niezdolności do pracy.

Ustawę o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa charakteryzuje bogata i skomplikowana, a przez to nie zawsze precyzyjna terminologia dotycząca wzajemnych relacji między prawem do zasiłku chorobowego i samym tym zasiłkiem. I tak, prawo do zasiłku nabywa się (art. 4 ust. 1) lub przysługuje ono (art. 4 ust. 3). Można je też utracić (art. 17 ust. 1). Prawo do zasiłku przysługuje więc, jeżeli się je nabyło i następnie nie utraciło. Z kolei zasiłek chorobowy przysługuje (art. art. 6, 7, 8, 11 ust. 4) albo nie przysługuje (art. art. 12, 13). Przysługuje zawsze, jeżeli ubezpieczonemu przysługuje do niego prawo. Nie przysługuje, jeżeli ubezpieczony nie nabył prawa do zasiłku lub je utracił. Zasiłek

chorobowy nie przysługuje jednak niekiedy także pomimo tego, że ubezpieczonemu przysługuje do niego prawo. Dzieje się tak wówczas, gdy pracownik za okresy niezdolności do pracy otrzymuje wynagrodzenie (art. 12 ust. 1 ustawy). Powstaje w związku z tym pytanie czy okresem pobierania zasiłku chorobowego jest na gruncie art. 43 ustawy tylko okres wypłaty tego świadczenia z funduszu chorobowego, czy także okres niezdolności do pracy, za który ubezpieczonemu (pracownikowi) przysługuje wynagrodzenie od pracodawcy.

Gdyby przy wykładni analizowanego (interpretowanego) przepisu zastosować tylko reguły językowe, a ściślej - uwzględnić jedynie dosłowne brzmienie wyrazów i zwrotów w nim użytych, byłoby oczywiste, że okres pobierania zasiłku chorobowego i okres pobierania wynagrodzenia są pojęciami różnymi znaczeniowo. Tak jak różne są same te świadczenia. Do innego jednak wniosku prowadzi jego wykładnia systemowa. Przewidziane w art. 92 k.p. wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy spowodowanej chorobą ma charakter gwarancyjny. Przepis ten wprowadza wyjątek od wyrażonej w zdaniu pierwszym art. 80 k.p. zasady, że wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną. Oblicza się je według zasad obowiązujących przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego (art. 92 § 2 k.p.), a zatem stosownie do art. 36 - 46 ustawy. Jest wypłacane za każdy dzień niezdolności do pracy, nie wyłączając dni wolnych od pracy (art. 92 § 2 k.p.). A więc tak, jak wypłacany jest zasiłek (art. 11 ust. 4 ustawy). Jego wysokość jest skorelowana z wysokością zasiłku (art. 92 § 1 k.p. oraz art. 11 ust. 1 i 3 ustawy). Wynagrodzenie nie przysługuje w przypadkach, w których pracownik nie ma prawa do zasiłku (art. 92 § 3 pkt 2 k.p.), a zatem jeżeli go nie nabył albo gdy je utracił. Okresy niezdolności do pracy, za które pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia wlicza się do okresu zasiłkowego (art. 12 ust. 1 ustawy). Okresem zasiłkowym jest zaś „okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby”, za który przysługuje zasiłek chorobowy (art. 9 ust. 1 w związku z art. 8 ustawy) lub wynagrodzenie (art. 12 ust. 1 w związku z art. 9 ust. 1 i art. 8). Wynosi on 182 dni, a jeżeli niezdolność do pracy spowodowana została gruźlicą - nie dłużej niż 270 dni (art. 8 stawy). Gdyby przyjąć, że okres pobierania wynagrodzenia jest wprawdzie okresem zasiłkowym, ale nie jest okresem pobierania zasiłku, okres pobierania zasiłku, o którym stanowi art. 43 ustawy, musiałby być albo skrócony o czas „pobierania” wynagrodzenia (obecnie 33, a według stanu prawnego obowiązującego 17 stycznia 2000 r. - 35 dni w ciągu roku kalendarzowego), albo byłby w niektórych przypadkach kategorią martwą (np. w odniesieniu do nauczycieli akademickich, któ-

rzy, podlegając przymusowi ubezpieczenia chorobowego, za cały czas niezdolności do pracy z powodu choroby zachowują prawo do wynagrodzenia).

Wynagrodzenie wypłacane jest zamiast (w miejsce) zasiłku i ze względów także funkcjonalnych okres jego pobierania powinien być traktowany jak okres pobierania zasiłku chorobowego. Pracownik podlega przymusowi ubezpieczenia chorobowego, opłacając składkę na to ubezpieczenie w wysokości 2,45% podstawy jej wymiaru wyłącznie ze środków własnych (art. 11 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 16 ust. 2 w związku z ust. 1 pkt 1, art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.). Z tytułu tego ubezpieczenia w razie wystąpienia ryzyka ubezpieczeniowego - choroby - ma gwarancję uzyskania zasiłku chorobowego - świadczenia rekompensującego utratę zarobku. Z punktu widzenia pracownika jest, w zasadzie, obojętne czy przysługujące mu świadczenie jest wynagrodzeniem, czy zasiłkiem i kto oraz z jakich funduszy mu je wypłaca. Jego potrzeby zostają wszak zaspokojone na takich samych warunkach i na takim samym poziomie. Przy tym, pracodawca obciążony jest ryzykiem socjalnym nie w interesie pracownika (bo ten ubezpieczył się od niezdolności do pracy trwającej przez cały okres zasiłkowy), lecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (bo ten zwolniony jest częściowo z wynikającego ze stosunku ubezpieczenia chorobowego obowiązku wypłaty świadczenia przez cały okres zasiłkowy).

Wniosek, że okres pobierania wynagrodzenia powinien być traktowany jak okres pobierania zasiłku chorobowego daje się wyprowadzić także z zasady równego traktowania ubezpieczonych. Zgodnie z art. 2a ust. 2 pkt 3 i 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zasada ta dotyczy, między innymi, obliczania wysokości świadczeń i okresu ich wypłaty. Art. 43 ustawy odnosi się do wszystkich ubezpieczonych. Dlaczego ubezpieczony pracownik miałby być traktowany w tym zakresie inaczej - gorzej - niż ubezpieczeni przymusowo lub dobrowolnie z innych tytułów, którzy pobierają zasiłek chorobowy od pierwszego dnia niezdolności do pracy.

Nie ma przeto żadnych, poza fiskalnymi, argumentów, by przez „okres pobierania zasiłku chorobowego” rozumieć wyłącznie tę część okresu zasiłkowego, za który pracownik otrzymuje świadczenie z ubezpieczenia chorobowego. Względy systemowe, funkcjonalne i aksjologiczne przemawiają za przyjęciem tezy, że zwrotowi „okres pobierania zasiłku” należy nadać znaczenie prawne, a nie pojmować go dosłownie, w kategoriach potocznych. Skoro okres, za który pracownikowi przysłu-

guje wynagrodzenie wlicza się do okresu zasiłkowego, to konsekwentnie okres pobierania wynagrodzenia powinien być wliczany do okresu pobierania zasiłku.

Przenosząc dotychczasowe rozważania na stan faktyczny rozpoznawanej sprawy, trzeba stwierdzić, że art. 43 ustawy miał w niej zastosowanie. Jeżeli niezdolność skarżącego do pracy ustała 5 listopada 1999 r. i stał się on ponownie niezdolny do pracy 17 stycznia 2000 r., to - zgodnie z powołanym przepisem - podstawy wymiaru zasiłku chorobowego nie oblicza się na nowo.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹³ k.p.c., orzekł jak w sentencji.

=====